

Open brief – Naar een evenwichtiger kijk op stikstof en natuur

Lessen van de Veluwe voor natuurbeleid in balans

Aan:

Bestuurders, politici, onderzoekers, terreinbeheerders, natuurorganisaties, boeren en burgers

Ommen, 7 oktober 2025

Beste betrokkenen bij samenleving, natuur en landbouw,

De discussie over stikstof en natuur in Nederland is de afgelopen jaren sterk gepolariseerd geraakt. Beleidsmakers, ecologen, boeren en terreinbeheerders staan vaak lijnrecht tegenover elkaar, terwijl zij in wezen allemaal hetzelfde doel delen: het behoud en herstel van een veerkrachtige natuur in een leefbaar land.

Namens de Stichting Samenleving, Landbouw en Natuur (SLN) delen wij hierbij het rapport *“Veluwe als toetssteen”*. Onze stichting zet zich in voor een duurzame balans tussen mens, landbouw en natuur, en wil bijdragen aan een gesprek dat niet door tegenstelling, maar door verbinding wordt gekenmerkt.

De Veluwe is niet alleen het grootste aaneengesloten natuurgebied van Nederland, maar ook een belangrijk symbool in het maatschappelijke stikstofdebat. Recent stelde de Ecologische Autoriteit over dit gebied dat *“het grootste aaneengesloten stikstofgevoelige natuurgebied van Nederland zwaar lijdt onder stikstof, verdroging en verzuring.”*

Onze analyse, die zich specifiek op de Veluwe richt, bevestigt dat stikstof een belangrijke drukfactor is, maar laat ook zien dat de mate van invloed sterk verschilt per locatie.

Op veel plaatsen is de natuurkwaliteit goed tot uitstekend, mede dankzij getroffen beheer- en herstelmaatregelen, terwijl op andere plekken gericht herstelbeheer nodig blijft.

Dit levert een genuanceerder beeld op, dat in onze ogen uitnodigt tot gebiedsgericht maatwerk, waarin beleid beter aansluit op de lokale ecologische werkelijkheid.

Voor deze analyse is gebruikgemaakt van bodemmetingen en onderzoeksresultaten van verschillende partijen, waaronder B-WARE. Deze feitelijke gegevens vormen een solide basis om verschillen binnen de Veluwe zorgvuldig te duiden.

In het rapport worden kanttekeningen geplaatst bij het eenzijdige gebruik van het rekenmodel AERIUS als juridisch toetsingsinstrument. Tegelijk erkennen wij de waarde van AERIUS als hulpmiddel voor scenario's en beleidsanalyses. Ons pleidooi is om in gebiedsgerichte trajecten monitoring en abiotische metingen nadrukkelijk leidend te maken, waarbij modellen ondersteunend zijn.

Zo ontstaat beleid dat beter aansluit op de ecologische werkelijkheid ter plekke.

Aanbevelingen

Voor bestuurders en politici:

Richt beleid op gebiedsgerichte aanpak in plaats van generieke reductiedoelen, en baseer beslissingen op gemeten trends in plaats van uitsluitend modelwaarden.

Voor provincies en ecologische autoriteiten:

Combineer modelanalyses met feitelijke veldmetingen en betrek lokale expertise bij maatregelen.

Voor onderzoeksinstellingen en adviesbureaus:

Stem methoden beter op elkaar af en communiceer onzekerheden transparanter.

Voor terreinbeheerders en natuurorganisaties:

Benadruk successen van herstelbeheer en maak die zichtbaar om draagvlak te versterken.

Voor media en publiek:

Breng ook de positieve ontwikkelingen onder de aandacht – de natuur is niet alleen kwetsbaar, maar toont ook veerkracht.

Wij delen deze brief openlijk met vertegenwoordigers van beleid, wetenschap, terreinbeheer en burgers, omdat wij geloven dat Nederland behoefte heeft aan een evenwichtiger beeld van de werkelijkheid – niet door elkaar te bestrijden, maar door kennis en inzichten te verbinden.

Het volledige rapport “*Veluwe als toetssteen*” is [hier](#) te downloaden vanaf onze website. Daar vindt u ook het achtergrondrapport “*Natuurmonitoring als aanvullende pijler bij stikstofbeleid*”, waarin de onderbouwing en mogelijkheden van structurele monitoring verder worden uitgewerkt.

Voor vragen of reacties is de stichting bereikbaar via info@samenlevinglandbouwnatuur.nl of via onderstaande contactpersonen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Stichting Samenleving, Landbouw en Natuur,

Allard Andela – Secretaris | 06 5354 9402
Henri Prins – Onderzoeker | 06 8294 9074